

मळीव्यतिरिक्त इतर पदार्थापासून मद्यार्क तयार करण्यासाठी व अशा मद्यार्काचा वापर करून देशी व भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य तयार करण्यासाठी धान्याधारित मद्यार्क वापरणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्र. डिवायएस०५२१/प्र.क्र.६१/राउशू-२

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक :- २५.१०.२०२१

- संदर्भ : १) शासन निर्णय, गृह विभाग क्र.बीपीए १०९७/७७/इएक्ससी-३, दि.०८-०३-२०००.
२) शासन निर्णय, गृह विभाग क्र.एनएमए ०२०६/प्र.क्र.३/राउशू-२, दि.०८-०६-२००७.
३) शासन निर्णय, गृह विभाग क्र.एनएमए ०३०९/प्र.क्र.७५/राउशू-२, दि.३१-०८-२००९

प्रस्तावना :-

मळी व्यतिरिक्त इतर पदार्थापासून मद्यार्क तयार करण्यासाठी व अशा मद्यार्काचा वापर करून देशी व भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य तयार करण्यासाठी अनुज्ञाप्ती देण्याचे धोरण संदर्भाधीन क्र. १ येथील शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आले आहे. तसेच, संदर्भ क्र.२ येथील दि. ०८-०६-२००७ च्या शासन निर्णयान्वये, धान्यापासून मद्यार्क तयार करण्यासाठी व अशा मद्यार्काचा वापर करून देशी व भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य तयार करण्यासाठी अनुज्ञाप्ती मंजूर करण्यासाठी "धान्याधारित आसवनी व एकात्मिक घटक अर्थसहाय्य" ही योजना शासनाने जाहिर केली. तदनंतर, संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णयान्वये ज्या नविन धान्याधारीत आसवन्या दि. ३१ डिसेंबर, २००९ पर्यंत प्रकल्प उभा करून उत्पादन सुरु करतील, त्या आसवन्यांना अनुदानासाठी पात्र ठरविण्यात आले.

सदर धोरणाअंतर्गत राज्यात धान्याधारीत आसवनी उद्योग उभा राहीला. तथापि, सदर उद्योगाची रथापित क्षमता पुर्णपणे वापरली जात नसल्याचे निदर्शनास आले आहे. केंद्र शासनाने इंधनात जलरहित मद्यार्क २०% पर्यंत मिश्रीत करण्याचा कार्यक्रम आखला असुन ऊसाच्या रसापासून, तसेच बी-हेवी मळीपासुन तयार होणा-या जलरहित मद्यार्कासाठी प्रोत्साहनपर दर घोषित केले आहेत. त्यामुळे, मळीपासुनचे मद्यार्क इंधनात मिश्रीत होण्यास प्राधान्याने जाते. या पार्श्वभुमीवर, धान्याधारीत मद्यार्काचे उत्पादन वाढविण्याच्या दृष्टीने व सदर उद्योगास चालना देण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

मळी व्यतिरिक्त इतर पदार्थापासून मद्यार्क निर्मिती करून त्यापासून देशी व भारतीय बनावटीचे विदेशी पेय मद्य निर्मिती करणा-या घटकांनी १००% धान्याधारित मद्यार्क वापरणे बंधनकारक असल्याचा निर्णय कायम ठेवण्यात येत आहे.

२. राज्यातील ज्या आसवन्या देशी व भारतीय बनावटीचे विदेशी पेय मद्य उत्पादना करिता अनुक्रमे सीएल-१ व पीएलएल घटक मळी आधारीत मद्यार्काचा वापर करतात, अशा घटकांनी यापुढे देशी व

भारतीय बनावटीचे विदेशी पेय मद्य उत्पादनासाठी दि. ०१ नोव्हेंबर, २०२१ पासून पेय मद्य निर्मितीसाठी किमान ३०% धान्याधारित मद्यार्काचा वापर करणे व दि. ०१ एप्रिल, २०२२ पासून किमान ४०% धान्याधारित मद्यार्काचा वापर करणे बंधनकारक करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२११०२५१६०८०२५१२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

(यु. ब. अजेटराव)

उप सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
२. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/ विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
३. मा.मंत्री/राज्यमंत्री, राज्य उत्पादन शुल्क, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय,मुंबई-३२.
४. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
५. प्रधान सचिव (राउशु), गृह विभाग, मंत्रालय,मुंबई - ३२.
६. आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई -२३.
७. सर्व जिल्हाधिकारी
८. सर्व विभागीय उप आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क.
९. सर्व अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क.
१०. राउशु-२ (संग्रहार्थ).